

HUNSFOSPOSTEN

Moderniseringen fortsetter

Ingeniør P. L. Schøpp forteller
om den nye taubanestasjonen

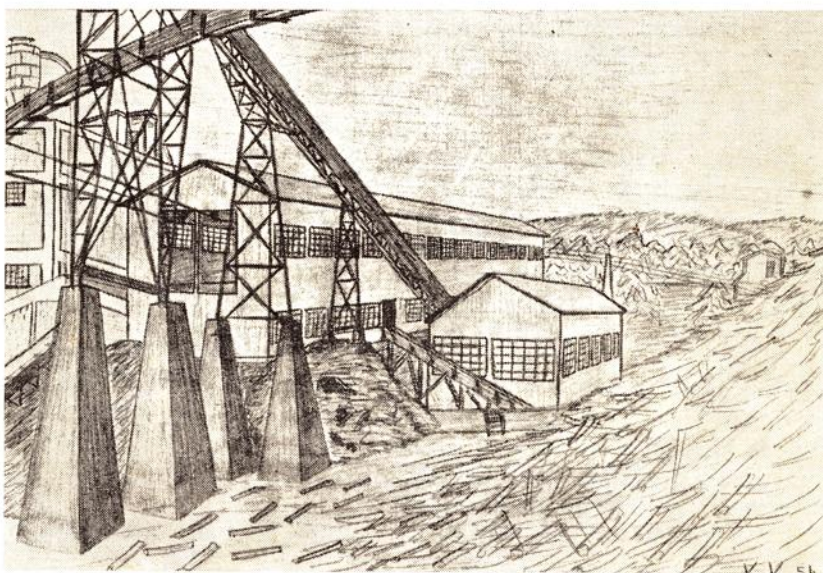
Det er ikke meget igjen på Hunsfos som minner om at fabrikkene ikke er av ny dato. Moderne bygninger av mur og betong møter en omtrent hvor en kommer. En avdeling som imidlertid ikke har holdt tritt med tiden er taubanestasjonen. Det har kanskje forundret endel av de mange besøkende vi har hatt på Hunsfos i de senere årene, å finne en gammel trebygning her. Men de som har vært informert, vet at det lenge har vært planer om å bygge ny taubanestasjon. Den gamle er bygget i 1917, og nå står den da for fall.

Vi har henvendt oss til ingeniør Schøpp for å høre litt om nyanlegget og arbeidet med dette, som for øvrig allerede er i full gang.

— Hva er grunnen til at fabrikkene nå er gått til modernisering av taubanestasjonen? spør vi ingeniøren.

— De viktigste grunnene er at den nåværende stasjonsbygning er dårlig og i høy grad brannfarlig. En kan lett tenke seg hvilke følger det ville få for fabrikkene hvis det oppsto brann her, ja, det ville rett og slett bli katastrofalt. Det er jo via taubanen det meste tømmeret til fabrikkene kommer.

— Kunne det ikke la seg gjøre å frakte tømmeret fra Ålefjær med bil?

Den nye taubanestasjonen med kappskoghus til høyre

— Teoretisk, ja, men for å få over de 3 000 kubikkmeterne som fabrikkene trenger i uken, måtte det vel noe sånn som en stor lastebil hver halvtime døgnet rundt for å greie transporten.

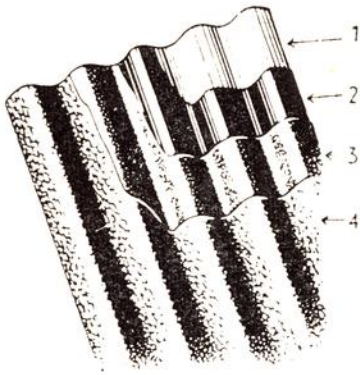
— Vil den nye bygning bli ført opp i betong?

— Da taubanen jo ikke er i gang i de kalde vintermånedene er det ikke nødvendig å bygge så kostbart. Bygningen vil bli oppført av samme slags materialer som det nye lagerhuset vårt på Silo-kaien, men stålkonstruksjonene vil selvfølgelig bli betydelig kraftigere. I alt vil det medgå ca. 80—90 tonn stål til konstruksjoner, søyler, avstivninger og takstoler. Det eneste som skal støpes, er fundamentene til bæresøylene. Vegger og tak vil altså komme til å bestå av de såkalte R.P.M.-platene (Robertson Protected Metal), som lages i England og forhandles av A.s Stormbull, Oslo.

R.P.M.-platene er laget av en bølget stålplate med et lag av rusthindrende elastisk bitumen, asbestfilt og spesialbitumen slitedekke som isolerende og beskyttende lag. Det er en kombinasjon som gir mekanisk styrke, god isolasjon og motstandsevne mot syreangrep. Det vil bli benyttet 6 mm plater til veggene og 8 mm plater til taket.

Som gulvmateriale vil det bli benyttet strengbetong. Denne leveres i 3 meter lange, 1/2 meter brede og 7-8 cm tykke plater, som kan legges rett ned side om side og butt i butt. Man unngår det tungvinte forskalings- og støpearbeide, og sparer derved en masse kostbar tid. Det er entreprenørfirmaet M. Kaarigstad A.s, Kristiansand, som skal legge gulvet. Dette firmaet utfører også sprengnings- og støpearbeidet.

— Hvem skal utføre stålkonstruksjonsarbeidet?

R. P. M. platenes oppbygning. 1. Stål.
2. Klebebitumen. 3. Asbest. 4. Dekkbitumen.

— Kristiansands Mek. Verksted leverer takstolene. De øvrige forarbeider samt montasje er overlatt A.s Service, Vikeland og Brdr. Mangseths Blylodderverksted — under ledelse av Arthur Svensen.

— Hvor stor blir bygningen?

— Den blir ca. 47 m lang — altså omtrent som den gamle — og 8,2 m bred. På sørsiden av bygningen blir det et ca. 18 m langt og ca. 4 m bredt utbygg, hvor det skal være spiserom, skifte- og tørkerom, et lite vognverksted og kontor for formannen.

— Maskineriet skal vel også moderniseres?

— Ja, det vil bli en helt ny drift for draglinen. Det blir en veksling som skal erstatte det gamle arrangementet med removerføringer etc. Maskineriet blir det mest moderne som kan skaffes, og blir levert av Ingeniørfirmaet BWB Braathen & Co., Oslo.

— Det hele må være ferdig til våren, så taubanen kan komme i gang igjen til vanlig tid. For å bli ferdig tidsnok må vi stoppe taubanen i begynnelsen av desember. Kaarigstad, som allerede er i gang med sitt arbeid, regner med å være ferdig med fundamenteringen i slutten av desember.

Så vidt vi kan skjønne må tiden bli knapp, og vi spør til slutt ingeniør Schøpp om hvordan det vil gå hvis vi får like meget sne som vi hadde i vinter?

— Ikke gjør meg nervøs, svarer han bare.

e. t.

Alt kjød er som gress, og all dets herlighet som blomst på gress: gresset visnet, og blomsten på det falt av; men Herrens ord blir evindeligg. 1. Pet. 1, 24—25.

«Livet forsvinner i hast som en drøm, år etter år iler bort. Livet henrinner lik brusende strøm — skyndsomt, det iler så fort.»

Nyss var det vår, med sprettede liv, da gress og blomster kom frem i sin levende farveprakt. Nu er det høst, og døden har lagt sin kalde hånd på naturen. Slik er vårt liv!

Livet er så langt, tenker barn og ungdom.

Livet har gått så fort, sier de gamle.

Vårt liv er og usikkert som gresset og blomstenes. Gresset meies ned av ljå og maskin. Blomster

plukkes av, eller trækkes ned midt i sin prakt. «Barn rykkes bort fra foreldre og lek — ynglingen ligger der død. Jomfruen hviler på båren så blek, nyss var hun blomstrende rød.»

Døden er ubarmhjertig. Vi vet oss aldri sikker. Men midt i denne dødens verden er noe som blir. Noe som ikke visner og dør. Det er Herrens ord! Dette ord sier at den som tror på Jesus, skal leve om han enn dør.

Jeg sto som nyfrelst ungdom en dag fullt viss på at det bare var sekunder igjen av mitt liv. Da fyltes jeg av en usigelig lykke. — Hvorfor? Jo, gjennom bibelen hadde Jesus fått tale til mitt hjerte og sagt: «Jeg vil ingenlunde slippe deg, og ingenlunde forlate deg.»

Du som leser disse linjer: Gi deg til Jesus! Han vil ingenlunde støte ut den som kommer. Så er du trygg i liv og død hos Ham — og i hans sterke hender.

«Kom da i frelserens arme. Legg deg til ro ved hans bryst. Hør hvor det stormer der ute — Her er det fredfullt og tyst.»

O. S.

Må skal de avskårne blomstene holde seg lenge — og alt vannsøl forsvinne

EDDIK OG SUKKER ER MIDLENE

Hvordan skal en få avskårne blomster til å holde seg fine og friske i vasen lengst mulig?

Dette hverdagslige problemet har blomsterforskerne ved Norges Landbrukshøgskole etter mange eksperimenter løst på en forbløffende enkel og billig måte. De har funnet ut at om en tilsetter blomstervannet en liten teskje alminneligg 7 % eddik og 50 gr. sukker pr. liter, så har det en glimrende virkning på blomstene. De holder seg fine i fargene og ranke i stengelen mye lenger enn ellers og så behøver en

ikke skifte vannet i det hele tatt.

Særlig trives roser godt i denne blandingen. Knoppene springer sikrere ut og bladene blir ikke blå og falmet. Istedenfor å splitte stengelen bør en nøye seg med å skrape bort barken av nederste halvdel når en setter i vann. Også nelliker, georginer og andre arter trives stort i det vitenskapelige blomstervann. Rogaland sykehus har allerede innført metoden til stor tilfredshet for søstrene som slipper det daglige arbeidet med å skifte vann på hundrevis av blomsterglass.

Lørdagsmoro i festlokalet

Den 27. nov. vil det bli arrangert aftenunderholdning i Hunsfos' festlokale. Eksperimentet fra i fjor har fristet til gjentagelse, og det er vi glad for. En komité med Johan Johnsen som formann, har mobili-

sert en del av fabrikkens talenter til å sette litt humor i folk. Programmet blir humoristisk og lett. — Det ser ut til å bli et «light programme» i beste forstand.

Vi kan ikke gi det i detalj, da det ikke er helt fastlagt enda, men vi kan nevne at disse har lovet å

HUNSFOSPOSTEN

utgitt av:
Hunfos Fabrikker
Hunfos Arbeiderforening
Hunfos Bedriftsidrettslag

Redaktør:
Edv. Tobiassen

Trykt hos

Edgar Høgføldt A.s, Kristiansand S.
på Hunfos' Satinert trefritt trykk 100 gr.

Ulykkesforsikringen

Vi vil herved meddele at den tidligere ulykkesforsikring, som var tegnet på hver enkelt arbeider og som lød på kr. 10 000,00 ved full invaliditet og kr. 10 000,00 ved død som følge av en ulykke, er forhøyet til kr. 20 000,00 ved full invaliditet med bibeholdelse av kr. 10 000,00 ved dødsulykker.

Denne forsikring gjelder også nu for ulykker som skjer utenfor fabrikkens område, dog ikke for selvforskylte ulykker. Med selvforskylte ulykker menes blant annet kjøring av bil i beruset tilstand, eller ulykker som skjer i forbindelse med nytelse av alkohol.

Vi håper at denne utvidede forsikring vil gi våre medarbeidere en større trygghetsfølelse, men håper samtidig at det ikke vil skje noen ulykker.

p. pa. Hunfos Fabrikker,
Johs. B. Knobel.
Adm. direktør.

medvirke: fru Edith Beurling, brødrene John og Harry Arntsen, Ingrid Finnstad og Alf Gundersen. De opptrer med visesang, musikk og sketsjer etter beste kransekakeoppskrift.

Tangokavalerene har også lovet å medvirke, ingeniør Kildebo vil vise film, og selvfølgelig blir det sang av bedriftskoret. Såvidt vi har hørt har det en spesiell overraskelse å by på.

Vi tror ikke noen skal komme til å kjede seg den kvelden. Asbjørn Oksum har lovet å være konferensier, og da så . . .

For ikke å risikere overfylt hus slik at noen må stå, vil det bli ordnet med billetter, som kan hentes i vaktten. Skulle noen være så uheldig ikke å få billett, kan de sikkert trøste seg med at underholdningen blir nok gjentatt ganske snart.

Gratulerer med 60-årsdagen:

Knut Peersen, Ålefjær, fyller 60 år den 30. nov. Han er født i Ålefjær og begynte i Hunfos's tjeneste den 15. 4. 1915. I 1952 fikk han Norges Vels medalje.

Peersen har vært ved Ålefjær-anlegget siden tuabanen ble bygget i 1917.

*

Gratulerer med 50-årsdagen:

Papirmester Willy Jensen, 12. november.

En av våre eldre pensjonister, Gunvald G. Nesheim, er avgått ved døden. Han var født på Neset i Vennesla. I ganske ung alder arbeidet han på Hunfos noen få år, og var deretter på jernbanen et par år. Den 15. oktbr. 1898 begynte han igjen på Hunfos og arbeidet her til den 14. desember 1940, da han ble pensjonert. Han fikk i 1939 Norges Vels medalje, og da han sluttet ble han av fabrikkens overrakt en stor sølvpokal som takk for trofast arbeide i 42 år.

Den første tiden Nesheim var på Hunfos, var han i transporten, men det var som tømmerfløter og tømmerstabler han virket den lengste tiden. Han var et jern til å arbeide, forteller de som kjente ham, og han måtte arbeide for å trives. Det var en tung dag for ham da han måtte slutte på Hunfos på grunn av en skade i den ene hoften. Han hadde engang fått et slag av en tømmerstokk. Det generte ham nokså meget de senere år, men når

han satt i båten og arbeidet med tømmeret, var det ingen som kunne merke at han feilte noe.

I 1911 bygget han huset på Nesheim. I flere år etterpå hadde han strev med å rydde jord. Det manglet ikke på stein, men Nesheim ga ikke opp. Jorden og haven ble hans store interesse opp gjennom årene. Han fikk liten tid til å være med i det offentlige liv. Han satt bare en periode i herredsstyret, og en tid var han med i ligningen.

Nesheim var ellers en stille, beskjeden og tilbakeholden mann, som ble godt likt av alle han kom i berøring med.

Vi lyser fred over hans minne.

Om redigering

Det er ikke så helt enkelt å være redaktør, for hør bare her:

Tar vi inn litt underholdningsstoff i bladet, sier noen at vi er «vulgære i smaken».

Gjør vi det derimot ikke, får vi høre at vi er altfor «høyttrende».

Klipper vi fra andre tidsskrifter, heter det at vi er «for late til å skrive selv».

Klipper vi imidlertid ikke, er det fordi vi er «så oppsatte på å se våre egne ytelser på trykk».

Gir vi plass til et hvilket som helst bidrag, så «fyller vi sidene med sprøyt».

Men tar vi ikke inn alt, ja, så setter vi «ikke tilstrekkelig pris på lesernes interesser».

Ja, slik er det faktisk.

Nå vil kanskje noen påstå at vi ikke har erfart dette selv, men stjålet det fra et annet blad, og det har vi da også gjort.

Hvis du liker en liten blund etter middag, gjør det deg sannsynligvis godt.

Hva der er skadelig, er at du spiser så meget, at du må sove litt fordi du ikke er i stand til å gjøre noe annet.

Hvis du spiser fornuftig, kan der likevel sies en god del til fordel for en halv times avslapning etter et måltid, om du får en sjanse til det. Det vil gi deg en rolig pause til å fordøye maten i, og dessuten tid til refleksjoner.

Doktor i «Daily Herald».

Å være med å bygge landet er kanskje større enn å styre det.

Joh. H. Andresen.

*

Det er ikke nok å ta en bestemmelse, man må også sette den i verk.

Barbra Ring.

Tysk praktikant på Hunsfos

I sommer hadde vi også en tysk praktikant på Hunsfos. Den var den unge, sympatiske studenten Horst Behrens fra Berlin. Før han reiste fikk vi ham til å fortelle litt om seg selv, om studentenes kår i Tyskland og om hans inntrykk fra Norge. Om seg selv forteller Horst Behrens:

— Jeg er født 1929 i Hannover. Etter gymnaset arbeidet jeg noen år i den kjemiske industri, hvorved jeg ble utdannet som laborant. I to år studerte jeg kjemi ved den Tekniske Høyskole i Berlin.

Om livet som student i Berlin.

Jeg bodde ikke hjemme hos mine foreldre, da hjemmet mitt ligger så langt fra Universitetet. Det ble således dyrere å leve. Jeg fikk et stipendium, som ikke dekket alle nødvendige utgifter, slik at jeg måtte arbeide ved siden av studiet, for å tjene noen penger. Dette gikk naturligvis ut over studiet; men en stor del av de tyske studenter er imidlertid nødt til å gjøre det. Studentenes stilling i Vest-Tyskland er i alminnelighet slik:

Det er en liten gruppe som kommer fra meget godt stillede hjem og som ikke har noen sorger. Så er det en større gruppe (omkr. 40-50 %) som, idet de ikke stiller så store krav, kan leve noenlunde normalt. Så er det også en gruppe, omkring 30-40 %, som det går meget dårlig økonomisk. Berlinerstudentene har den fordel fremfor de vest-tyske studentene at det i Berlin er et meget bedre stipendsystem.

Om livet ellers i Tyskland.

I alminnelighet er levestandarden for arbeiderne tilfredsstillende. Men boligproblemet er ennå ikke løst, da den mangel som krigen har ført med seg på langt nær ennå ikke kan bli dekket. Riktignok er der også en del arbeidsløse i Vest-Tyskland, for tiden ca. 180 000, hvem det ikke nettopp går godt. Tallet på arbeidsløse var i siste måned (sept. 1954) det laveste tall hittil.

Berlin i dag.

Berlin har ikke nå den betydning som tidligere, todelt som den er, og ikke lenger landets hovedstad. Li-

kevel er det en travel by med fremdeles mange ruiner som minner om de dystre årene under nazitiden.

Hvordan jeg kom til Norge.

Jeg søkte på det praktikum-kurs ved Hunsfos Fabrikker som det universitet der jeg går hadde fått tilbud om å besette gjennom Internasjonal Studentutveksling. — Jeg hadde hell, og fikk plassen.

Hvordan jeg har hatt det i Norge.

Jeg har i mange år hatt lyst til å komme til Norge og lære landet å kjenne, og jeg kan si at oppholdet her har langt overgått mine forventninger. De to månedene i Norge vil forbli i minnet som en av mine skjønneste opplevelser.

Noe som gjorde inntrykk på meg var det storslåtte norske landskap, og fremfor alt den vennlige og fine mottagelse jeg fikk overalt. Særlig interesserte de almene og sosiale forhold meg. Jeg må si at Norge er meget bedre stillet enn Tyskland. Man finner her en meget bedre sosial utjevning. Utpreget fattigdom, som man ennå kan finne i Tyskland, har jeg ikke sett noe av her. Særlig har jeg lagt merke til alle de store nye husene som blir bygget. I fabriken var det særlig det gode forhold og samarbeidet bedriftsledelsen og de ansatte imellom som gjorde inntrykk på meg. I løpet av den korte tid jeg var på fabriken har jeg fått en hel del gode kamerater. I begynnelsen hadde jeg endel vanskeligheter med språket, men jeg har nå lært så meget norsk at jeg kan forstå folk flest og kan også selv klare å gjøre meg forstått.

I løpet av de 2 månedene jeg har vært her, var jeg først på laboratoriet, hvor jeg fikk et godt overblikk over fabrikkens gang og driftskontrollen. For øvrig var jeg i cellulosefabrikkenes forskjellige avdelinger. I min praktikant-tid har jeg kunnet høste verdifulle erfaringer som vil bli til hjelp i min videre utdanning.

Til slutt vil jeg gjerne få takke hjertelig alle de som har bidradd til å muliggjøre min praksis og til å gjøre den lærerik for meg.

VERN OG VELFERD

Kort orientering om vernearbeidet i Norge

Ved avdelingssjef O. Chr. Backer, i «Vår Bedrift».

Før man nærmere omtaler de former som vernearbeidet har fått her i landet, er det naturlig først å spørre: hva forstås med vernearbeid? Til dette kan svares at alt arbeid som drives for å verne arbeidere og funksjonærer mot ulykker og helseskader går inn under dette begrep. Vernearbeidet er knyttet til industri og næringsliv, eller kort sagt til arbeidsplassen. Det går ut på å hindre ulykker, f. eks. ved arbeidsmaskiner eller ved dampanlegg som står under trykk. Videre går det ut på å forebygge yrkesykdommer eller overanstrengelser og søke å få tilfredsstillende de forskjellige hygieniske krav som må stilles på arbeidsplassen, f. eks. i forbindelse med lys, varme, lyd, luftventilasjon m. v., samt å arbeide for best mulige velferdsrom for de ansatte.

Første gang man her i landet ad lovgivningens vei gikk inn for tiltak for å beskytte arbeiderne var i bergverksloven av 1842, men den første lov om fabrikktilsyn kom i 1892. Det har senere vært lover av 1909 og 1915, men en utvidet lov om arbeidervern kom i 1936, og denne lov er gyldig den dag i dag bortsett fra enkelte mindre endringer.

Arbeidervernloven omfatter bl. a. bestemmelser om vern mot ulykker og farlige maskiner, regler om kjeltilsyn, dvs. tilsyn med alle dampbeholdere med et trykk på over 0,5 kg/cm². Videre inneholder loven bestemmelser om meldeplikt ved ulykkestilfelle og yrkessykdommer, samt nærmere regler om arbeidstid, hvilepauser, søndagsarbeid, arbeidsreglement m. v.

Gjennom arbeidervernloven pålegges bedriftene å gjennomføre visse beskyttelsestiltak, og det offentlige fører kontroll hermed gjennom Statens Arbeidstilsyn. Dette sorterer under Kommunal- og Arbeidsdepartementet og er organisert med et sentralt direktorat som har 3 seksjoner: den juridisk-administrative, den tekniske og den yrkeshygieniske. Til direktoratet er knyttet en overinspektør for Kjeltilsynet samt 2 særlige arbeidsinspektører og 2 konsulenter. Kontrollen ute i

distriktene føres ved 7 distriktsinspektorer. Dessuten finnes 759 stedlige kommunale arbeidstilsyn som i samarbeid med Statens Arbeidstilsyn skal sørge for at arbeidervernlovens bestemmelser overholdes innenfor kommunens område.

Det finnes også andre lover som har betydning for sikkerheten på arbeidsplassen. Eksempelvis kan nevnes brannloven og ildsfarighetsloven. Disse lover har bestemmelser som må overholdes, og bedriftsledelsen kan bli gitt pålegg om visse tiltak fra de respektive myndigheter.

I de senere år har vernearbeidet også hatt andre former, idet man har gått mer aktivt inn for opplysningsvirksomhet. En ting er nemlig å ha lover som fastsetter visse bestemmelser, en annen og kanskje viktigere ting er å gjøre hele bedriftens personale mest mulig vernesinnet.

Produksjonsutvalgene som er opprettet ved overenskomst mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norges Arbeidsgiverforening er pålagt å ta seg av velferds- og sikkerhetstiltak. Det er imidlertid blitt mer og mer alminnelig at bedriftene oppretter egne verne- eller sikkerhetsutvalg og oppnevner verneledere og verneombud som skal arbeide med alt forebyggende vernearbeid innen den enkelte bedrift. Som verneleder velges gjerne overordnede funksjonærer med teknisk utdannelse, og disse skal ta seg av alle tiltak som settes i verk for å øke sikkerheten på arbeidsplassen. Ved meget store bedrifter er det ansatt egne funksjonærer som utelukkende beskjeftiger seg med vernearbeid. Av slike bedrifter kan eksempelvis nevnes Norsk Hydro, A.s Borregaard, Bergens mek. Verksted, Norges Statsbaner m. v. Vernelederne har ved slike bedrifter ofte betegnelser som sikkerhetsinspektør, velferdssjef e. l.

Som verneombud uttas gjerne arbeidere eller funksjonærer som på de enkelte arbeidssteder innen bedriften skal gjøre sitt til å fremme sikkerhet, orden og hygiene, rettlede sine kolleger og være et bindeledd mellom personalet og verneledelsen. Oppnevning av verneombud i bedriftene er i Norge ikke påbudt ved lov, slik som det f. eks. er i Sverige.

Hold orden i fabrikklokalene. — Slik kan det gå!

Bedriftslegeordningen kan på visse måter betraktes som et integrerende ledd innen vernearbeidet. Bedriftenes verneledere samarbeider med bedriftslegen, som foretar regelmessig helsekontroll av personalet og overvåker helseforholdene på arbeidsplassen.

Som et landsomfattende organ for all opplysningsvirksomhet i forbindelse med vernearbeid finnes det her i landet en egen institusjon, Vern og Velferd. Denne institusjon har hatt sin rot i Norsk Forening for Sosialt arbeid og ble opprettet i 1936. Det er imidlertid først etter krigen at det er blitt fart i opplysningsvirksomheten. I dag er denne institusjon kanskje det viktigste organ for vernearbeidet i Norge. Den får bidrag fra det offentlige og av de bedrifter som står tilknyttet som medlemmer, samt av arbeidernes og arbeidsgivernes hovedorganisasjoner. Opplysningsvirksomheten drives på forskjellig vis gjennom tidsskrift, brosjyrer og plakater, samt ved årlige verneledermøter. Over 200 bedrifter med tilsammen 100 000 ansatte har vært representert ved disse møter. Dessuten har institusjonen utstillingslokaler med all slags verneutstyr og materiell, og det er meningen å

utbygge disse til et slags «museum» som skal vise hvorledes man kan beskytte de forskjellige maskiners bevegelige deler, og hvorledes arbeidere og funksjonærer kan verne seg mot alle de farer som forekommer på arbeidsplassen. Et slikt museum skal bl. a. tjene til undervisning av skoleungdom, særlig fra de tekniske skoler og yrkesskoler for at de personer som rekrutterer arbeidsplassene innen industri og næringsliv skal bli mest mulig vernesinnet.

Når vi til slutt spør oss selv hva man kan oppnå ved vernearbeid, må det nevnes at man regner med her i landet å tape hvert år 5 mill. dagsverk innen industri og håndverk, inkl. byggefagene, på grunn av ulykker. Dette vil si at 20 000 arbeidere er koplet ut av arbeidslivet hele året på grunn av de skader de har pådratt seg på arbeidsplassen. Anslagsvis betyr disse ulykker et årlig beløp på 80 mill. kroner i tapt arbeidsfortjeneste, og 250 mill. kroner i produksjonstap.

Det kan videre nevnes at det her i landet i 1951 ble registrert 21 104 ulykker, hvorav 134 førte til dødelig utgang. I nærings- og nytelsesmiddelindustrien var det i samme år 1 169 ulykker med 3

SJAKK

Vi må til å begynne med ta en rettelse fra forrige spalte. Det ble sagt at man ved lang rokade flyttet kongen inn til tårnet og tårnet over kongen. Dette er ikke korrekt, i det kongen skal flyttes 2 felter i retning av tårnet og tårnet settes så over på den annen side av kongen. Lang og kort rokade utføres da på samme måte, men forskjellen består i at kongen ved lang rokade ikke får den sikre plass inne i krokken som ved kort rokade, men kommer 2 felter fra randen.

Og så skal vi gå over til å behandle sluttspillet. Det kan synes rart at vi begynner med slutten, men målet, som enhver sjakkspiller streber etter, er selvfølgelig å vinne spillet, det vil si å sette motstanderens konge «sjakk matt». Vi skal kort forklare uttrykkene «sjakk» og «sjakk matt».

Ved å sette motstanderens konge sjakk, menes at kongen er direkte truet. En sjakk må avverges og det kan gjøres på 3 måter: 1. flytte kongen vekk fra det truede felt. 2. slå ut den angripende brikke eller 3. avbryte angrepslinjen, det vil si stille en egen brikke i veien for motstanderens. Denne siste måte kan bare benyttes hvis den brikke som angriper kongen er en linjefigur, det er løper, tårn eller dronning.

Ved «sjakk matt» er kongen direkte truet, videre er alle fluktfelter rundt kongen direkte truet eller opptatt av egne brikker, og angrepet kan ikke pareres.

Fig. 1.

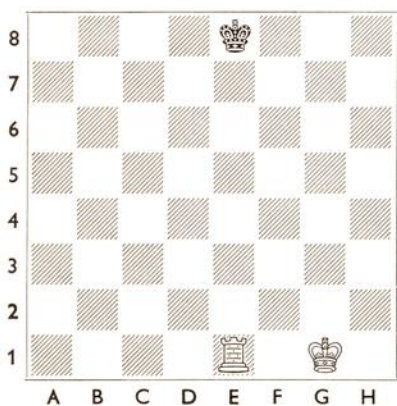

Fig. 2.

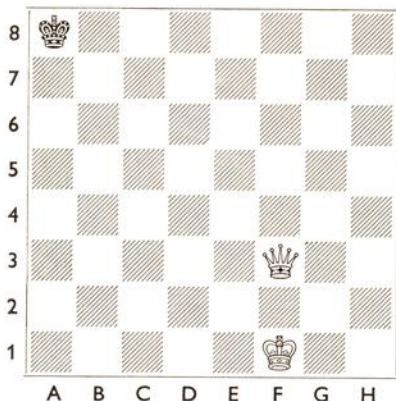

Fig. 3.

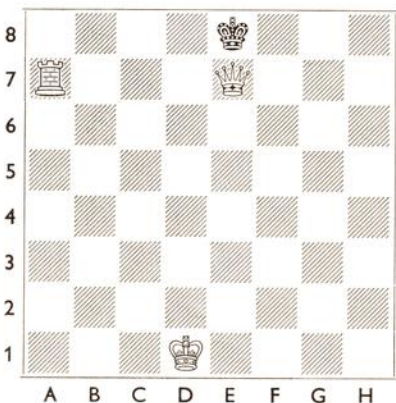
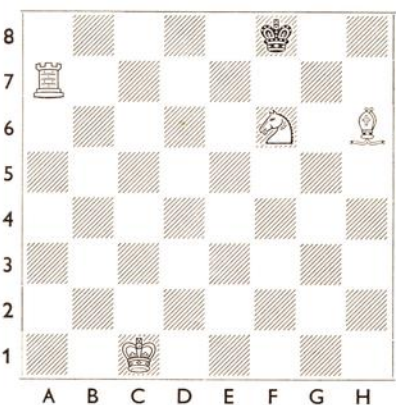

Fig. 4.

På fig. 1 og 2 står den sorte konge «sjakk», mens den sorte konge på fig. 3 og 4 står «sjakk matt».

Vi må alltid ha for øye at kongen er

dødsfall. Antall tilfelle av yrkesykdommer ligger for hele landet mellom 2 500 og 3 000 pr. år, og herav er halvparten s. k. belastningssykdommer (partiell overanstrengelse).

Bedriftsulykkene betyr sorg og forsakelse for den enkelte og den-

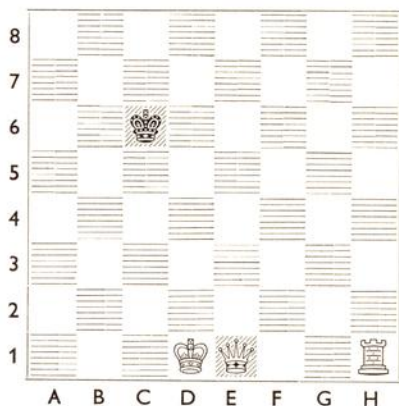
nes familie, og et enormt tap for bedriften og — samfunnet. Det er derfor all grunn til ikke å forsømme vernearbeidet i noen bedrift. En fremgang på dette felt vil være til gagn for samfunnet og bedriften, og ikke minst for bedriftens største aktivum: mennesket selv.

hovedpersonen, det er den det hele dreier seg om. Kan vi ikke avverge et angrep på kongen, er spillet tapt. Det hjelper ikke om f. eks. hvit har alle sine bønder og offiserer i behold og sort har hatt veldig tap. Står hvit konge «sjakk matt», har hvitt tapt spillet selv med sin overmakt.

Så har vi spørsmålet: Hvor mange brikker må en minst ha for å kunne sette motpartens konge «sjakk matt». Vi skal ta noen eksempler på hvorledes man kan sette «sjakk matt» med en viss styrke.

Har sort bare kongen igjen, mens hvit har konge, dronning og tårn, er det en lett sak for hvit å sette den sorte konge «matt»:

Fig. 5.

I denne stilling kan hvit sette matt på følgende måte:

Hvit:	Sort:
D e1 — a5	K c6 — d6
T h1 — h6 sjakk	K d6 — e7
D a5 — a7	K e7 — e8
T h6 — h8 matt	

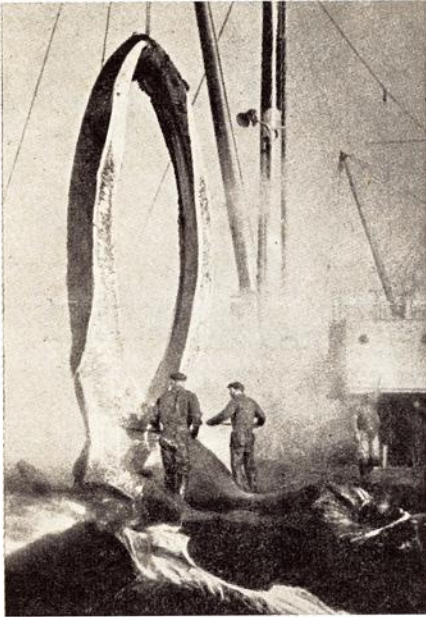
På hvalfangst

forts. fra f. nr.

BESØK OMBORD I KOKERIET

Her er det et fryktelig spetakkel av alle steamwinchene som går for fullt, og det lukter ikke særlig godt, men bare det er nok hval, så går arbeidet som en lek. Her går det på to skift uten stans, bortsett fra seks timers stans på julaften.

Selve kokeriet har en spesialkonstruksjon akterut som kalles opphalingsslipp, og ved hjelp av en kjempemessig klå og to kraftige maskiner kan man trekke hvalen opp på dekk. Her foregår så parteringen meget rasjonelt. Først flås alt spekket av i store flak, spekket kan bli opp til 40 cm tykt. Så blir spekket skåret opp i lange remser på ca. 10 m og 60 cm bredde, disse går så ned i en roterende hugger, (maken til den vi har på Huns-

Kjevebenet renskjæres.

fos). Derfra opp i store kokere, (også omtrent maken til de vi har på Hunsfos). Etter hvert som koka er ferdig, blir oljen tappet av. Hvalskrotten blir så trukket forover, og her foregår så parteringen av kjøttet. Store stykker på 3-4 tonn blir skåret ut og heist opp i passende høyde. Under hvert kjøttstykke som henger og dingler i luften og drypper av blod, står en mann med en stor huggert og hugger av småstykker på 60-70 kg som slippes ned i store kombinerte kjøttkverner og kokekjeler hvor oljen så kokes ut. Alt ben blir trukket bort til den store maskinsagen som kutter benet opp i mindre stykker. Rygghvirvlene blir plisert under store falløsker og kløvd. Alt ben blir også kokt. Hvalens tunge er meget fet, den kan en få ca. 6 tønner olje av. Et moderne kokeri kan opparbeide en hval i timen og produsere ca. 3 000 tønner hvalolje pr. døgn (en tønne = 200 l.) Til slutt blir all hvaloljen separert og fylt på tankene. To ganger i løpet av sesongen

«Kloa» legges over hvalens hale i opphalingslippen.

BØKER DET SPØRRES ETTER

Jakten på Tirpitz
Med norske ubåter i kamp.
Alb. Schweitzer:
Du skal bygge opp
Og så alle tiders serie for damer:
Claudia-bøkene.
1 bind pr. måned.

De får de i

**VENNESLA
BOKHANDEL**

Telefon 6811

KVALITETSKOMFYRER

ELEKTRA med termostat, kr. 710. — BEHA bed varmeskuffe, kr. 660. BEHA uten varmeskuffe, kr. 540.
REX kr. 535. — DELTA kr. 450. — GREPA med tre plater, kr. 382. — *Rygg kan leveres til samtlige komfyrer.*
Se vå utstilling!

EIVIND EIVINDSON

Telef. 6802

ELEKTRISK FORRETNING

Vennesla

HORNFELTS FRISØRSALONG

Elektrisk - kjemisk og kald permanent
Brudepynting - Skjønnhetspleie
Manicure - Fotpleie

Vennesla - ved siden av bilsentralen
Telefon 6892

Hunsfosfolk!

Alt i speiler og badeutstyr

Ring 6738 eller stikk innom.

Anders Løyning

Det blir kaldere!

Vi har godt utvalg i *ULLTEPPER* til fordelaktige priser.
DYNETREKK m. m.

VENNESLA SAMVIRKELAG

Telefon 6725.

kommer det en tankbåt med brenselolje og post, denne tankbåten får så med seg hvalolje og svarpost hjem igjen.

Selve fangstsesongen varer ca. 3 måneder, og på den tiden kan et kokeri produsere 150 000 tønner olje til en verdi av ca. 50 millioner kroner.

Tur og retur Norge—fangstfeltet tar godt og vel 3 måneder, så ekspedisjonen er hjemmefra ca. 6½ måned. Hvalfangstflåten kommer gjerne hjem i mai måned,

og det er litt av en opplevelse. En kunne sikkert skrive flere sider bare om hjemkomsten, men det ville føre for langt.

Norge har ca. 10 slike ekspedisjoner ute hvert år. I sesongen 1948/49 ble det kokt ut ca. 1 million tønner olje av norske selskaper, til en salgsverdi av ca. 300 millioner kroner.

Håper leserne har fått et lite inntrykk av hva de fleste i Tønsberg, Sandefjord og Larvik er sysselsatt med. *H. J.*

Folker rare

— Hvorfor leker du ikke med byggeklossene? spurte en far sin lille gutt.

— Nei, jeg leker at jeg venter på byggetillatelse.

*

— Er De blitt bedre i beinet etter behandlingen? spurte legen sin pasient.

— Ja, men jeg halter litt fremdeles.

— Bestendig?

— Nei, bare når jeg går.

*

Midt i en duett kom tenoren til å trampe sangerinnen på foten så hun skrek av sinne.

— Hva sa publikum?

— Ingenting, de trodde hun sang.

Molboene og tømmerstokkene

Det var engang molboene skulle bygge seg nytt rådhus. Men de hadde lang vei til skogs, og hadde en masse strev og mas med å få frem tømmerstokkene. Skogen lå i en dal på den andre siden av en høy bakkekam, og de slet seg mest fordervet med å få tømmeret oppover bakken — og nedover igjen på den andre siden. Men nå hendte det seg at den siste tømmerstokken slet seg løs fra dem og rullet nedover skråningen til de andre på egen hånd, uten at de behøvde å ta i den. Dette undret de seg storlig over, og til sist sa en av dem: «Er vi ikke noen store naut som har slitt slik med å trekke tømmerstokkene nedover bakken, når de har kunnet rulle nedover selv?» — «Det er da vel råd med det!» sa en annen. «Det er jo bare å velte tømmeret oppover igjen, og så la det rulle nedover, for på den måten slipper vi da å slite med det» — Jo vel, som sagt, så gjort. Med mye strev og bal fikk de endelig tømmeret opp på toppen av bakken igjen. Og da det rullet nedover igjen, sto de og gledet seg over hvor kloke de var som hadde funnet på dette.

Månedens definisjon:

En gentleman er en mann som kan spille saksofon, men som ikke gjør det.

*

La ikke dagen i går ta for meget av dagen i dag. *Kassabladet.*

Puss opp Deres sykkel nå!

og sett den inn til oppbevaring for vinteren.

Vi utfører alle slags sykkelreparasjoner og brennlakkering i sort og kulørt.

Telefon 6758

OLAV A. SKISLAND

SLAKTERFORRETNING

Godt utvalg i KJØTT

PÅLEGG og PØLSEVARER

Ring og vi bringer varene.

Telefon 6718

BILSENTRALEN

DROSJEVAKT — TURBUSS

Vakt hele døgnet. Telefon 6777

STRAGULA

i tepper og metervis, nye og festlige mønster.

Moseidmoen Samvirkelag Telefon 6780

Moseidmoen Filial Telefon 6714.

Vi bringer

Gummistøvler

for DAMER - HERRER - BARN

Varene fra kjøle- og frysedisk

Ring 6740.

VENNESLA LANDHANDEL

Mye lekkert i
SILKEUNDERTØY
 «Ekko» og «Astola» bysteholdere
 Nylonstrømper - Hansker
 Pene kjolestoffer i silkekrepp
 og ull

Min Herrefrisørsalong

anbefales.

*Hårklipp - hårvask - massasje
 barbering og føhnbølging.*

Central Herrefrisørsalong

Inneh. Odd Fredriksen
 Telefon 6802